

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vsako leto 8 g. — k.
pol leta 4 " — " —
četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vsako leto 10 g. — k.
pol leta 5 " — " —
četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravištvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:
Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Slovenci in Hrvati.

II.

V prvem članku pisanem pod tem napisom (štev. 120. „Slov. Nar.“) omenjeni „Zatočnik“ ob kratkem program hrvatske narodne stranke izgovarja v teh tirjavah: naj se skliče hrvatski sabor iz Dalmacije, vojniške krajine in provincijala (civilne Hrvatske), kateri edini more ustanoviti trajno, ker pravično in koristno zvezo. „Okolo take Hrvatske — pravi Zatočnik in to je po dolgem času tisto mimogredno politično omenjevanje nas Slovencev — okolo Hrvatske se bodo zbrali Istra, Kranjska in slovenski Štajer, da se ohranijo svoji narodnosti in monarhiji.“ Zatočnik se s to ne novo tirjavo obrača na — grofa Andrašija, od katerega ob enem zahteva, naj „u ovom času, gđjeno sva Evropa trepti od užasne neke slutnje, gđjeno vsi temelji monarhije praskaju i lome se, u ovom času o čeki vanja, koje možda ne bude od duga trajanja“ — naj Andraš rabi svoj vpliv dokler ga ima, da se naredi sprava s Čehi in Galicijo, ter naj se izvede oni gori omenjeni hrvatski program v zboru, ki bode dopolnjen s poslanci iz krajine in Dalmacije.

Pri tej priliki bodi omenjeno, da se tudi magjarski listi v zadnjem času zaradi nenadnega izida vojne pečajo skoraj samo z veliko politiko, ali politiko prihodnosti. V čudnih računih, ktere ti možje sem ter tje delajo o veliki podonavski državi, ki bi na mesto denašnje Avstrije stopila, je mnogo čudnega blaga. Ker pa „Zatočnik“ ne negira vse zveze in vse skupnosti z Ogersko, ker se obrača na magjarskega državnika, da bi izvel hrvatski program in ustanovil Hrvatsko, okolo ktere bi se slovenske pokrajine zbirale; navajamo še eno magjarsko izjavo, ki je važna, in je zašla celo v nemške liste. Znani magjarski „učenk“ Julius Schwartz nas Slovence v najnovejši svoji kombinaciji ne meče v nemški bund Cislajtancev, ki padejo pod Prusijo, temuč „Slovenijo“ kot posebno deželo priatika k Hrvatski in Dalmaciji. To omenjamo kot znamenje časa in ko bi to stvar za resno vzeli, ter magjarskemu plemenu v bodočnosti toliko vpljiva pripisovali, da bi to izvršil, odgovorimo, da smo precej

in brez pomisleka pripravljeni udati se tistemu, ki nas zedini, na jugoslovanstvo nasloni in ponemčevanja reši. Magjarovanja se nam ne bi bilo bati, posebno v zvezi s Hrvati ne, ponemčevanja pak se nam je bati jako. Ker pa ne verjemo v sanjo onih ogerskih domoljubov, ki menijo in upaje, da se bode okolo magjarstva država kristalizirala, temveč ker zaupamo več v bodočo moč slovanstva, odgovarjati nam je Hrvatom, in povedati jim, kaj hočemo storiti mi, in kaj zahtevamo, da storé oni za nas in tako posredno za sebe.

Ponavljati nam je, da smo v tacem položji, ka je, ali bi moralo glavno vodilo naše politike biti ohranitev samih sebe. Slovanje hočemo ostati. Da se ohranimo, pripravljeni smo žrtvovati vse, kar je mogoče. Naši južni sosedji iz tega lahko sodijo, da bode ob določnem času vsak zaveden Slovenec delal za zedinjenje z njimi, dobro vedoč, da se samó na sebe, samó na svojo moč operti držati ne moremo.

Misel tega zedinjenja ni nova. Že ob času absolutizma se je rodila, a hodila je okolo v napačni obleki, slabo razumljena. Kakor je bila vsa „slovanska vzajemnost“ jako čudna sentimentalno-gramatikalno-meglina podoba za pesnike, ne pa za politarje, tako je tudi jugoslovanska vzajemnost, naše edinstvo s Hrvati, dolgo bilo v neplodni, nerazumljeni, nepraktični obliki jelo širiti se. Hotelo se je od nas, da svoj jezik zavržemo in pišemo t a k o j hrvatsko-srbski. Ta uk je imel že mnogo učencev pri nas, zlasti med našimi starejšimi domoljubi. Mlajši možje so dobro spoznali, da bi bil to nenaraven skok, ki bi se bridko maščeval, spoznali, da moramo narod s pomočjo njegove ožje lastitosti z o r i t i, da moramo in moremo samo s čisto domačim svojim narečjem mnogo na nemštvo že na pol izgubljenega teréna nazaj pridobiti. Izkušnja je učila, da je to prava pot bila. Ko bi bili mi one narodnjake med nami slušali, ki so nam sosebno za časa cvetenja znanega „ilirizma“ priporočali hrvatski pisati, bili bi pač pomnožili za nekoliko hrvatsko inteligencijo, ali prosti narod, naša glavna moč, bi bil v politični omiki zastal in nikakor ne tam, kjer je zdaj, in med nami samimi bi ne bili toliko rojakov od nemškutarenja, ki nam ga je sto- in stoletna zgodovina vsejala, odvrnili. To vse naj pomislijo oni Hrvati, ki nam še dan

denes zamerijo, da se „literarno“ nismo še zedinili in se še ne mislimo. Mi moramo v boji proti nemškutarskim valovom, ki so naš čolnič tako daleč odnesli, da se skoraj potapljam, rabiti veslo, kakor smo ga najbolj navajeni, mi moramo zdaj doma vse moči ediniti, mi hočemo vstrajni biti, ne omagati, in cilj proti kteremu veslamo, vedno pred očmi imeti.

Ali tudi vi, Hrvati, nas ne smete z oči puščati, nam morate pripravljeni biti bratovsko roko podati!

Dopisi.

Iz Račjega. [Izv. dop.] 15. t. m. je bil tu živinski semenj, kterege se je udeležilo tudi 10 ogerskih živinskih kupcev, ki so posebno krave kupovali. Gotovo je ta dogodjaj v zvezi s tem, da se za Prusko po Ogerskem živina kupuje. Kaka prememba! Nekdaj so hodili Štajarci na Hrvaško in Magjarsko po živino, sedaj pa narobe. Naj se tedaj posestniki s prodajo živine ne prenaagljijo, ker utegne cena poskočiti. — Hrvaški ban baron Rauch tlači kar je narodnega v njegovem delokrogu, celó železniški uradniki niso več varni pred njim. Narodni postajni načelnik v Zagrebu gosp. V. je moral odstopiti in tukajšnji postajni načelnik bi bil prišel na njegovo mesto, ako bi se v veliko srečo gosp. Rauch-Dimeža ne bilo o pravem času zvedelo, da je gosp. Stehno pošten Čeh i. t. d. To je bil vzrok, da je le zalogni načelnik (Magazinschef). — V bližnjem Fravhajmu se je volilo za občinski zastop, sicer ne v nazočnosti žandarjev — kakor pri lanskim dopolnilnih volitvah, ko so narodnjaki izstopili in se volili nemškutarji — pa vender pod vodstvom c. k. okrajnega komisarja dné 28. septembra, Volitev vsih 4 občin je odlično narodna, ali kakor je rekel gosp. okrajni komisar, klerikalna, ker v nasprotnem taboru pojma „narodni“ in „klerikalni“ nalašč stavijo kot enaka in mislijo s tem Bog ve kaj uspeha doseči, pa zastonj. —

Bajé da bi klerikalni stranki nagajal, je razpisal c. k. okrajni komisar volitev župana za vse 4 občine na nedeljo 8. oktobra ob dveh popoldne, ko je ravno popoldansko opravilo — pa glej! volitev

Listek.

Prijateljski dopisi do brata hipohondra.

I.

Draga dušica!

Zmirom me nadleguješ, naj ti kaj pišem, češ, da te razveseljujejo moja pisma. Naj Ti bode, kakor želiš! Ti si estetičen človek od nekda, in v vsem svojem obnašanji „naiven“; torej dobiš poglavje: o naivnosti. Beseda „naiv“ je prenešena po starem Gellertu iz francoščine, in se je rodila iz sredovečne latinščine „nativus“, kar je v oni dobi, ko so še nemški vitezi skoz svisti hodili k slovenskim lepoticam, pome njalo: odkritosrčen. Naivnost je uzvišenost prirojenega, je retorična figura, je nek pojav vtipa, ki ga rodi dobra volja značaja. Ali Ti si neprijatelj abstraktnih definicij, zato bodem ti bistvo naivnosti razkladal v primerah.

Naiven je le oni, ki ima nepokvarjeno srce. Ko je Chlodewig Kralj francoski poslušal pasijon, ga je trpljenje Kristovo tako ganilo, da je naglas kliknol v cer-

kvi: Ko bi le jaz bil zraven s svojimi Franki, ne bi Krista križali.

Zunanja prostost in notranja vrednost, nedolžna neskrbljivost, ka bi kdo izrečeno besedo krivo razlagal, te lastnosti rodijo — naivnost. Nek kralj jaše mimo nekega svinjskega pastirja, in ga popraš: Dečko! jeli bi ti rad bil kralj? — „o da!“ — in zakaj? „Da bi na konji jahaje svoje svinje pasel.“ —

Posebno naivnost pokazujejo otroci. Vprašal je učitelj učenca: Kaj zastopiš pod stvarmi? in otrok brez premišljevanja odgovori: Uši in bolhe. — Ali tudi učitelj mora biti pri naivnih vprašanjih učenecv — naiven v odgovorih, in to je bil oni čestivredni mož, kteri je na učenčevo vprašanje: Kaj se pravi, gospod učitelj, prešestovati? prav mirno odgovoril: To boš, ljubo dete, še le zastopilo, ko že bodeš bolj staro. — Slavni francoski naravoslovec Buffon je tudi imel dar naivnosti. Vpraša ga enkrat njegova učenka, dekle 14 let staro, ko sta se sprehajala po travniku, kjer se je čreda goveje živine pasla: kakošen razloček bi bil med volom in bikom? Buffon učenki pokaže hrpo telet in reče: glej bik je oče njihov, vol pa strijc. — Naivna je bila tudi ona

kmetica, proti kteri se je njeni grajščak in grof pri-tožil: če bote suša in vročina še dolgo trpeli, mora vsa živina konec vzeti — na kar kmetica prav prijazno reče: Da ljubi bog le vas ohrani, žlahtni gospod!

Naivnost pa se razločuje od abotnosti, kar Francoz imenuje: niaiserie. Takošen „Niais“ ali abotnjak je bil oni gorenji Štajerc, kteri je, ko so ga vprašali, kako je med soldate prišel, resno odgovoril: Schauens, wie olles hot gehen müssen, bin i holt á Freiwilliger wor'n.

Kaj pa misliš brate, je li oni učitelj bil naiven, kterege je komisar vprašal: koliko živine je v celi fari, in on prav postrežljivo odgovori: Blizo 2000 duš?! ali pa oni padar, kterege je zakonsk mož vprašal, kako je to, da je njegova žena že v šestem meseci zakonskega življenja otroka porodila, in ga padar prav mirno potolaži: Prijatelj, s prvim otrokom se to večkrat zgodi, ali potler nikdar ne več. —

Naivnost se najde, kakor sem že rekel v najlepšem cvetu pri prostih ljudeh. Znani kralj pruski Friderik Puklavec je vprašal svojega soldata: Kako dolgo že služiš? Soldat mu odgovori: 13 let. Koliko pa si star? 19 let: Hoho, hoho! reče kralj. Kaj ne? odgo-

župana in svetovalcev je bila če mogoče še bolj klerikalna oziroma narodna, ker voljeni so: v Fravhajmu za župana g. Janez Gert, svetovalca g. Franc Divjak in g. Tomaž Kranjc; — v Murji za župana g. Janez Koren, svetovalca: g. Janez Kraut in g. Martin Tratnik. V Ješencih za župana g. Janez Šlamberger, svetovalca g. Janez Pungartnik in g. Juri Frangež. V Loki je ostalo pri starem, namreč: župan g. Jakob Babič, svetovalca g. Valentin Predan in g. Jernej Koren. Da je volitev za Fravhajm in Murje posebno srečna, se že iz tega razvidi, ker so ravno na novo izvoljeni, možje, ki so pred 5–6 leti po dolgi muji znašli in zasačili veliko tatinsko druhal, iz ktere so bili trije vodje po 7, 6 in 5 let težke ječe obsojeni. — Pa ne samo v varstvenem, zlasti v narodnem obziru je ta volitev važna, ker se nadejamo, da se bo vse narodno uradovalo in da se bodo vse 4 občine poprijele le slovenskega jezika v vsakoršnem pisanji, kar ne bo brez upljiva na naše prijetno Račje, kjer je itak že narodna večina.

Iz Radoljce 18. okt. [Izv. dop.] Leta 1869 junija meseca je naš famozni deželni predsednik baron Konrad pustil nabijati po oglih ljubljanskih ulic glasovite plakate: Kranjci Vaš jezik je vpeljan v uradni je itd. in je s tem javno slovensko ljudstvo sleparil, kajti nabili so meni letos junija meseca, torej celo leto pozneje nemški list gospod berič na vrata edino zato, ker sem se ga branil vzeti ter odločno tirjal slovenskega. Zopet nekoliko dni preteče in davkarske in politične gosposke dobojo nov zaukaz o rabi slovenskega jezika, pa tudi to je bil zopet le udarec v reko. Nič, pravnič nič nam ne koristi; edino le to nam je pokazal ta novi podkovani zaukaz, kako strašanska korupcija vlada med uradniki, tako da jih noben zaukaz naj si bo še tako oster ni vstanu iz njih svojeglavnosti predramiti — kajti kmalo bo tri mesece, kar je oni ukaz priromal tudi v Radoljsko davkarijo, obesli so ga na vrata, a to je tudi vse, kar je s tem dosegel gospod Konrad, in pisatelj teh vrst je edini, kteremu so napisali slovenski tekst v davkarske bukvice, pa v strašno slabem prevodu.

Več ko sto kmetov sem prašal, dobro vedé da niti besedice nemški ne znajo, jeli so jim že v davkarske bukvice napisali slov. tekst, ali vsak mi je odmajal da ne. Nosil je te dni berič po hišah tistim gospodarjem, ki še za tretje četrtletje niso plačali, napoved, da jim bo zarubljeno blago po dražbi prodano — ali med 30 tacemi listeki, bil je edino le meni prinesel list s slovenskim prevodom na drugi strani, drugi so vsi nemški. Evo gospod Eibisfeld! tu imate rezultat vašega mogočnega ukaza. Ali ste pa morebiti dali še kaki drugi skrivni zaukaz, kateri je onega ki nosi št. 156 tako formuliral: da le tistim se ima zapisati slovenski tekst, ki to zahtevajo, dobro vedoč da si prost kmet ali rokodellec kaj tacega zahtevati ne bo upal, kajti po tisučletnem tlačenju

postali smo res pravi zajci, kader je treba zahtevati in braniti naših svetih narodnih pravic! Potem pa se bo lagalo, da slovensko ljudstvo nič ne mara za slovenščino, ter hoče le nemško uradovanje in nemške dopise. Sicer pa odkritosrčno rečem, da ni pričakovati od gospoda Konrada, da bi v tej zadevi kaj zdatnega storil. On ki je že pred letom obešal lažnjivi oklic, da je naš slovenski jezik v urade vpeljan, in ki je letos glasoval proti novi potrditvi že trikrat ne odobrene postave o rabi slovenskega jezika v uradih, niti ni zmožen, niti nima volje pripomoči nam Slovincem do te pravice.

Dobro vemo, da stvar ostane pri starem tako dolgo, dokler njegovo veličanstvo dotične postave potrditi ne blagovoli, ako se pa to zgodi, potem bode naš deželni zbor takim malopridnim uradnikom že vedel in znal pomagati, da bodo slovenski uradovati se naučili.

Iz Dolenjskega, 19. okt. [Izv. dop.] Naj Slovence pozorne storim na neko judovanje, ki nam mnogo škodi. Tam na Dunaji neki eni usiljivi judovski časnikarji list fabricirajo, ki je v zadnjem „Narodu“ imenovan in se zove „Gemeindezeitung.“ Ko sem bil na Dunaji, v Gradcu, v Pragi in po drugih mestih, nikoli nikjeri nisem v honetnih krogih med novinami tega bleka našel. Na Dunaji je kakor neznan. Samó po Kranjskem ga povsod najdeš. Vredniki ga kar pošiljajo, brez naročbe tudi, pa potlej denar iztirjajo. List je tako bedasto, brez programa, brez značaja pisav, samó „marktschreierei“ v njem, da se je čuditi, kako da ga pametni ljudje drže. Naj bodo vendar naši fajmoštri (še ti podpirajo to škandalovanje), učitelji, župani i. t. d. — pametni in naj ne podpirajo in trosijo v deželo tacega lista. Vsak pošten domoljub mora delati proti temu humbugu, in listu grobo pot na Dunaj nazaj pokazati, kadar se pride z judovsko nesramnostjo v občine silit. — Koliko duhovnikov in družih domačinov je, ki nimajo za podpiranje domačih časnikov denarja, za tako oslarijo pač.

Iz Postojne 17. okt. [Izv. dop.] R—n. Še se vsakdo spominja, kako slavno se je vrnila ljubljanska „feuerscheu“ in obrnila hrbet, ko je gorelo 17. p. m. na dolenski cesti blizu Ljubljane. Vsi, tudi taki, ki sicer niso iteligencije vzeli v zakup, grajali so po pravici to zajčevo lastnost vrlega društva, in če bi bil popred še kdo z dobrim očesom gledal te pruske pikelhavbe, gotovo je vsakdo potem se z nejevoljo spominjal tistega dneva. To so tudi ti prusujalni dobrovedeli; a kožo imajo jako debelo in šlo jim je le malo do srca ali pa nič.

Jako sem se tedaj čudil, ko sem pri zadnjem ognji v Postojni, ko je silni požar že vse dosegljivo upepelil, naenkrat ob polnoči zagledal na požarišči bliskajoče se pikelhavbe. Mislil sem si že skoraj, da so Prusi tukaj, a kmalu sem spoznal, kaj to pomeni, ko so s svojo gasilnico pričeli „ta velki špél“. Začudil sem se jako, da so ti vitezi tako daleč in že post

festum prisopihali, ko mi je bilo vendar znano, da se ognja boje kakor hudič križa. Zvedel sem pozneje, da jih je nekdo mende telegrafično poklical in vsled tega so tudi prišli, ne naslanjaje se na svoja pravila, kakor pri omenjenem ognji blizu Ljubljane. Ker sem te viteze prvokrat videl, hotel sem se tudi prepričati, kaj vendar znajo in kakšne čudeže bodo delali, ko je že vse pogorelo. Ali ni me sreča doletela spoznati njih izurjenost in bravuro; iz tega, kar sem videl, sem le sodil, in tako so tudi okrog stoječi ljudje govorili, da so le vodo trčili s svojimi nepotrebnimi eksperimenti, zato so jo pa tudi hitro odpalili, šli so brez pohvale, kakor dolazili, tako odlazili. Družega mi o njih ni znano nego to, da je ta „špél“ veljal še nad sto forintov; zares proketo drago, prevelik luksuz, o tacem času klicati izurjene pivogasilce ljubljanske; naj bi se bil ta denar poklonil pogorelcem, kterim bi bila ta podpora bolj koristila nego ljubljanskim pikelhavbarjem prenepotrebna lustfahrt. Ubi pamet!

Iz Trsta 18. oktobra. [Izv. dop.] (Politično. — Mestna policija. — Zgodovina mesta Trsta.) „Sveta vojska!“ tako vpijejo in pisarijo Nemci o sedanji vojski proti Francozu, krivo mislé, da jim gre za narodnost, za čast in slavo svoje domovine. Ravno tako so Italijani radosti pijani, da se jim konečno posrečilo vzeti stari večni Rim, prisvojiti si oni kraj, o kterem so nekdanj rekali, da je rana v nogi italijanski. Ako pa bode ta rana precej zaceljena, ali bo morda še večja — to nij še gotovo. Mi privošimo veselje Nemcem in Italijanom, a ne moremo molčati, kader nam segajo čez meje tudi v naše kraje, in eden na severni, drugi na južni strani kakor zviti mački čakato na plen. Slovensko časopisje v Trstu in v Gorici je zaspalo, v zborih o Slovincih niti slišati ne morejo Italijani, pač pa o najmanji izjavi njih narodne zavednosti jim koj ruske namere podtikajo. Tako toži brez značajni „Cittadino“, da so oblastniki slepi, ka ne vidijo od kod pride nezadovoljstvo med okolične Slovence, (gotovo od Rusov ?!), ko so se Prosečki in Sčedenski fantje brambovci protivili priseči k cesarski banderi in so le k svoji domači zastavi prisegli. O ti potuhnjenec! Od kod pride, da vi Italijani na vse „kriplje“ delate, da mestno policijo v svoje roke dobite. Skedenci in Prosečani nimajo nikakih skritih namenov, vi pa jih imate, a to se vam prav lahko dokaže.

Ko so pred mesec dni prišli iz Gorici telovadniki (ginnastici) italijanski in ste jih sijajno sprejeli in pogostili, ali niste vikali na vse grlo: „viva l' Italia!“ a nobeden vam tega ni zabranil. Za vas ni Avstrija. A Slovenec ni še vikal: Živela Rusija!

V zborovi seji 12. vinotoka so dve prav zanimive stvari se obravnavale. Prva, da policija do sedaj od vlade plačana, ima priti v roke mestne. To bi že prav bilo v mestu, ki je vsem narodom enako pravično, nikakor pa ne v takem mestu, ki je iz več narodov sestavljeno kakor Trst, ki se lahko imenuje mala Av-

vori soldat — pet let sem služil za gosjega, štiri leta za volovskega pastirja, 4 leta pa služim svojega kralja, jeli ni to trinajst let? — Toliko za denes. Drugokrat več. Da si mi zdrav! Ves Tvoj *Εμψυχοσ.*

II.

Draga dušica!

Pišej mi, da Te je moje prvo pismo prav razveselilo. Prosiš me, da bi Ti v drugem pismu nekaj pisal o modrosti življenja. Praviš, da sem jaz, ki že služim štiri papeže, pet škofov, tri cesarje in blizo pol stotine ministrov, si kaj v življenji skusil. Brate, res je. Pod prvim papežem, ki sem ga služil, sem nosil po vasi križ in smo prav vroče boga molili, pod prvim cesarjem smo imeli zlate in tolarje, pod prvim škofom smo znali, kaj smo in kaj imamo storiti, pod prvim ministrom smo vedeli, kaj je državno in mednarodno pravo. Sedaj sicer ne živim brez uma, vendar tudi ne brez suma, a ker hočeš od mene razpravo o modrosti življenja, fiat, fiat! Ali zapomni si najpoprej vrste angležkega modrijana:

„man wants bit little here helow
nor wants that listlle long.“

Ali po slovenski: človek potrebuje malo tukaj, in te malenkosti ni še dolgo.

Če hočeš srečno živeti, posnemaj Sokrata. Ksantipe, po slovensko: žolta — kobilca, ga je martrala žive njegove dni, vendar je ostal zadovoljen. Epikletu so ukradli železno lampo, on si je dal napraviti prščno, in tati so mu dali mira; slavni vodja rimski Regullus si je za penzijo samo izvolil 7 oralov zemljišča, da njegova rodbina ne bode stradala. Garibaldi ovrže napuljsko krono, in molze — koze, sedaj kozo republiko. Konfutsce je bil zadovoljen z vodo in riž-kašo, in je dosegel visoko starost, prvi Kalifi so bili radi, da so imeli tri zlate, in klajo za eno kamelo, in enega črnega roba (sužnega). Omar je snedel ječmenjak z dateljni (že ni zastopil modrosti življenja) in je pil vodo, pridigoval je v raztrgani suknji, in našli so ga enkrat spečega med berači pred mošejo medinsko. Njegovi nasledniki so prevzetno živeli v dvorih nemarnih v Damasku, Bagdadu, v Kairi in Kordovi, niso iz nožnice potegnili meča, temuč sedeli v serailu, zato pa so postali to, kar dvorni pridigarji. —

Sreča je, moj dragi prijatelj, če človek vse ima,

kar želi, ali večja sreča še je, če človek več ne želi, nego kar ima. „Daj nam denes naš vsakdanji kruh“, je večno resnično načelo; — ali že reformator Luther ni zastopil prošnje te, temuč je v razlaganji pristavil: Essen, Trinken, Kleider, Schuhe, Haus, Hof, Aecker, Vieh, Geld, Gut, Frau, Kinder und Gesinde, fromme Obern (takega vsakdanjega kruha bi nam trebalo, posebno nam Slovincem), gut Regiment und Wetter, Friede, Gesundheit, Zucht, Ehre, gute Freunde und getreue Nachbarn, in nezadovoljnejš pristavi „und dergleichen“ — raztezavanje, katero kaže na najnezadovoljnejše srce. Kralj orel Wilhelm in njegov sokol Bismark, ktera govorita v vojskinih poročilih „o Gottes Führung in Fügung“, še bi imela rada več, nego nemški Mahumed Luther, in sicer: Brandnerja, Lotmeržana, Zavričana, celo Kozlerjevo pivovarnico in roženbaški kofé. —

Ostani, prijatelj hipohonder, pri naturi, ako hočeš biti zadovoljen v življenji. Ko je bog človeka stvaril, in človek rodil ljudi, so ti ljudje pili studenčenco in jedli iz drevesa, in ni bilo želodčnega katara in vetrovja v želodcu. Spali so, kader so bili trudni, ustali

strija v veliki. Policijo hočete imeti za svoje skrivne namene, da bi ložje italijančili in bi vas pri vaših shodih živa duša ne motila, ako bi same italijanske od vas plačane policaje za varuhe imeli; pa pod tako policijo bi se Slovincem hudo godilo. Stari moj oče, pošten kmetič, mi je pravil, ka je v Trstu pred Francozom (predensi je Napoleon I. Trst prisvojil) tako trdilo, da je vsak mestni postopač smel zmerjati in celo s palico protepati kmeta, a ubogi „ščavo“ se mu niti v bran postaviti ni smel. Pa ko je prišel Francoz, je vsem postopačem palice pobral, in kmet je smel slobodno hoditi po Trstu. Ako bi tako policijo napravili, bi to bil velik korak v barbarstvo, a ne v napredek. Že ste nastavili po vsej mestni okolici za „vinske ogleduhe“, za mestne mitnice same Italijane, furlane, pregnane garibaldince, ki, kakor nekdanji colnarji rimski v Palestini, s zaničevanjem slovenskega ljudstva opravljajo svojo dobro plačano službo. Pa to mestnemu zboru ni zadosti, da ima samo italijanske, sebi privržene uradnike, nego tudi v srca mladine hoče vsaditi sovraštvo do Slovincem. V omenjeni seji 12. vinotoka se je tudi pripoznala nagrada 300 gold. nekeje „zgodovini mesta Trsta“, ktero je v rokopisu spisal g. J. Cavalli. Poznamo g. pisatelja, da zna dobro italijanski pisati, ali pa zna dobro zgodovino pisati, to je drugo vprašanje. Omenjeni gospod rojen v „Starem mestu“ (Cividale) furlanskem, je svoje studije dovršil v Vidmu, in od tržaškega škofijstva je bil v semenišče sprejet. Ne zna niti nemškega, niti slovenskega jezika. Lani je prišel v Trst za veroučitelja, in ko je bila razpisana nagrada 300 gold., se je lotil pisati zgodovino Trsta, ki bo kot učna knjiga v mestnih (in okoličnih?) ljudskih šolah. Dokler knjiga ni tiskana, ni moč natančne kritike o njej podati, ali toliko smemo reči, da, ker ona mestnemu (italijanskemu) odboru popolnoma ugoduje, je pisana v onem duhu, ki tukaj drugega naroda ne pozna, kot samo italijanskega, kakor tudi sama pove: „a ragione i Triestini si vantano di essere puro sangue romano“ (po pravici tržačani se ponajajo, da so čiste rimske (!) krvi). Kader pride knjiga na svetlo, bomo videli, kako gosp. C. to dokazuje. Ali morda tudi gosp. C. misli o Slavjanih, kateri bivajo v Trstu in okolici in v Primorji, kakor njegov rojak gosp. Prospero Antonini, ki se v knjigi: „Il Friule Orientale“ (Milano 1865), ne sramuje reči: „okraj Soče so pokrajine slovenske, po katerih biva čudna zmes ježatih druhal, — sodrga brez imena, brez narodnih poročil, brez pismenega jezika.“*) Pa tudi, ako ne piše tako hudo proti Slovincem, vsakako se opira le na pristranske zgodovinarje Trsta, ki vsi zaporedoma več ali manj z neko posmehljivo zaničljivostjo govoré o „barbarskih Slavjanih.“ — Toliko bolj priporočujemo Slovincem, ki hočejo kaj o Trstu in njegovi zgodovini zvedeti, knjigo neutrudljivega našega J. Godine Verdelski-ga: „Opis in zgodovina Trsta in njegove okolice“, ki v gladkem, tudi prostemu kmetu

*) „Contrade slaviche abitate da strani ed amfibi miscugli d' ibridi volghi, da una accozzaglia senza nome, priva di tradizione patrie e di idimo scritto.“ (pag. 12.)

so, ko so se bili naspali, in niso vpraševali dohtarja, na kateri strani človek mora ležati, ako se hoče dobro naspiti. Takrat so se postili kakor živina, ktera tudi ve, kedar jej je zadosti tehnolo, stari so postali ko morje brez človeka- in živinozdravilskih šol.

Kultura je vse spremenila; kar je bog stvaril, ni bilo več dobro. Brate, to vire ti imenujem za zadovoljnost življenja. Bodi pošten, imej čut za znanost in umnost, in če nimaš zdravja, ohrani si mirsca in duše. Kedar se morje vzburka, najlepše in jasniše nebo mu ne dá zrcala, če pa burja utihne, vsako zvezdico vidiš v planjavi morja.

Ne poželi reči, katerih ni, ali ktere niso v razmeri tvojih moči — človek živi, kakor Nemec pravi: in der rauhen Wirklichkeit, in istenstvo ne trpi sanjačev. —

Vendar Ti si hipohonder in žilice se ti tresejo pri vsakem novem nazoru, zato denes sklepam. Dobro spi! Ves Tvoj

Εμψυχος.

umevnem jeziku, v mesečnih snopičih na svetlo izhaja. Ravno na narodopisnem in zgodovinskem polji je za nas Slovence še mnogo celine, zato je pa tudi dolžnost pravih rodoljubov take spise, ki našo čast in pravico proti napadom nasprotnikov branijo, podpirati. —

Iz Dunaja, 16. oktobra. [Izv. dop.] (Novi deželni šolski nadzornik za Istro.) Iz jako zanesljivega vira sem ravnokar zvedel, da bo vlada poslala goriškega Klodiča v Istro za šolskega nadzornika. To se mi je že pred tremi tedni dozdevalo, ko so se zastran tega jeli s Kl. pogajati. Še očitniše se je to kazalo pri pozvedovavnih ali preiskavnih zborih ssem sklicanih učiteljev srednjih šol in nekterih šolskih nadzornikov. Tu se je Kl. tako nemožato okoli odborovega predsednika, sedanjega ministerijalnega svetovalca lizal in uklanjal, da se je človeku studilo. Pa na stran te ostudne osebnosti. Gotovo je, da bo Kl. dosto bolj pripraven za slovansko Istro, kot je bil dosedanji nemški G., ki le besedice slovenski ne ume. Istri bi želeli, da bi novi nadzornik možato branil slovanske ljudske šole pred hudim navalom italijanskega isterskega svetovalstva. V ondešnjem šolskem svetovalstvu bo sicer čakalo mnogo težkega dela vsacega pravičnega nadzornika, pa opiraje se na ustavo in šolske postave bo pri dobri volji dosti opravilj.

Za istersko šolstvo se od novega nadzornika nadejamo boljše prihodnosti. Gotovo se bi nade slovanske Istre hitro uresničile, ko bi dobila nadzornika, ki bi imel le košček energije, le nekoliko pogumnosti sprva jej namenjenega Dalmatinca Klaića. Upam pa, da bo tudi goriški Kl. uspešno delal za Istersko šolstvo, to tem bolj, ker mu šolska uprava ne bo časa kratila. Po njegovem zahtevanju se bo administracija ločila od njegovega posla in izročila posebnemu uradniku. In dela je na ostajanje; kajti slovanska Istra ima še jako malo narodnih šol, nobene slovanske 4 ali 5 razredne normalke, ne ene slovanske meščanske šole — in čuda črez čudo le italijansko učiteljsko pripravnico v Rovinji!

Politični razgled.

Dunajska vlada je zopet opustila svojo veliko idejo sestaviti svojo posebno kandidatno listo za Česko. Pri tako ločenih strankah bi se menda tudi ne našlo mnogo količkaj veljavnih mož, ki bi se dali staviti na tako listo. — Vojni minister Kuhn bo dejaj odstopil in pride gen. Molinary na njegovo mesto.

V „N. L.“ beremo sledeče zanimive, a nevesele vrste: „Razumi se samo ob sebi, da bi uravnanje s česko opozicijo ne spokojilo še vse druge opozicije: tirolsko, slovensko in poljsko. Vsaka teh opozicij tirja še posebej kaj, in tedaj bi bilo treba se še z vsako posebej od njih pogoditi. To pa vravnanja z opozicijo česko čisto nič ne brani. — Kdo je nekdanj prašal, ali bo uravnanje z Ogri samo po sebi tudi vso drugo državno opozicijo razve Ogrov spokojilo? Državno pravo česko je najznamenitnejša zadeva med kraljem in političnim narodom českim, ki se ne tika drugih dežel avstrijskih. Kar pa se tiče dolžnosti Česke, hočemo jih v potrebnej meri prevzeti in spolnovati z družimi kronovinami, o tem se skrbno zmenimo. Kakor Ogri, tudi ne zahtevamo ničesar, kar bi uravnanje z drugimi kailo.“ Konečno reko, da se je grof Potocki mnogo potrudil za spravo, kar pa ni ravno velika hvala, ker pred njim še nihše kaj storil ni — da se je skazal kot posredovalec miru. a bi pa česka opozicija njemu na voljo položila orožje in pustila nemško manjšino prebivalcev na Českem odločevali o državnem pravu Česke, tega tudi grof Potocki sam ne sme pričakovati. —

V finančnih krogih dunajskih se potrjuje, da so Parizani dosto škode napravili obsadni pruski armadi, ki se je morala v vsem okrožji daleč nazaj pomakniti. Pariz bi lahko komuniciral z okolico, ko bi tega ne motile pruske patrole. — Uraden prusk telegram naznanja, da je oddelek armade prestolnega princa 18. t. m. pri mestu Chateaudun premagal 4000 Francozov in da je mesto prišlo Prusom v pest. Mestice odpira pot proti Toursu in je v pruskih rokah koristno za armado v Orleansu.

Diplomatični krogi si mnogo prizadevajo, da bi napravili mir. Bazainovi posredni dogovori z Bismarkom niso tekli zarad kapitulacije trdnjave Metz, ampak zarad mirovnih pogojev sploh. Londonski listi Prusom jako pomirljivost priporočajo, češ da je Francija za 10 let vsaj miru neškodljiva. Nemci so tudi svoje tirjatve že precej znižali in njih časopisje zdaj že tirja, naj se francoski državi odvzemo le oni oddelki, ki so v istini nemški.

„Hambg. Corresp.“ naznanja, da so se 19. t. m. pokazale francoske vojne ladije okolo Helgolanda in da jih je bilo 10 čisto blizo Helgolanda.

Pruske novine vedó, da se začne strelati na Pariz, ko bode 500 težkih kanonov stalo okolo trdnjave.

Troje bavorskih ministrov je odpotovalo v glavni kvartir pruski k dogovoru o nemškem vprašanji, ki bode zdaj prišla resno v tok.

Garibaldi je prevzel zapovedništvo francoskih prostovoljcev in jim razposlal oklic, v katerem pravi, da se ima od zdaj Prusija boriti z oboroženim francoskim narodom.

Razne stvari.

*(Okrajni šol. svetovalci na Kranjskem,) ki jih je deželni odbor vsled postave odl. 1869., ki se tiče šol. nadzorstva, v seji 14. dne t. m. po večini glasov izvolil, so sledeči: 1. za politični okraj okolice ljubljanske gosp. Franc Kotnik, posestnik in deželni poslanec v Vrdu poleg Vrhnike, in g. Valentin Krisper posestnik v Studencu poleg Ljubljane; 2. za politični okraj Kranjski: g. Matevž Pirc, trgovec in posestnik v Kranji in g. Dragotin Šavnik, magister farmacije in častni mestjan v Kranji; 3. za politični okraj Kamniški: g. Janez Podrekar, trgovec v Kamniku in g. Janez Debevec, posestnik in poštar v Kamniku; 4. za politični okraj Radoljski: gosp. Lovro Pintar, fajmošter in deželni poslanec na Breznici in gosp. France Preželj, posestnik v Srednji vasi v Bohinji; 5. za politični okraj Krški: g. Janez Irkič, notar in posestnik v Krškem, in g. Vilelm Pfeifer, posestnik na Raki; 6. za politični okraj Novomeški: gosp. Dragotin Rudež, grajščak in deželni poslanec v Hrastji pri Novem mestu, in gosp. Davorin Mohar, pristav pripomočnega urada pri c. k. okrajni sodniji v Novem mestu; 7. za politični okraj Litijski: gosp. Alojzij Kobler, posestnik v Litiji in gosp. Juri Oblak, c. k. okrajni zdravnik v Litiji; 8. za politični okraj Črnomaljski: g. Janez Kapele, oskrbnik Komeniške grajščine v Metliki, in gosp. Janez Kolbezen, posestnik v Črnomlji; 9. za politični okraj Kočevski: g. Anton Treitz, c. kr. okrajni zdravnik v Kočevji, in g. Janez Podboj, posestnik v Ribnici; 10. za politični okraj Logaški v Planini: gosp. Alojzi Perenič, župan in posestnik v Planini, in g. Adolf Obreza, posestnik in župan v Cerknici; 11. za politični okraj Postonjski: gosp. Andr. Lavrenčič, župan in posestnik v Postojni, in gosp. Jožef Zelen, župan in posestnik v Senožečah. Po gori omenjeni postavi o šolskem nadzorstvu je za vsaki politični okraj (Bezirkshauptmannschaft) en okrajni svet, kteremu gre viši nadzor nad ljudskimi šolami dotičnega političnega okraja. Ta svet, ki se vsak mesec vsaj enkrat zbere, posvetuje in sklepa o zadevah, ktere po omenjeni postavi spadajo v njegovo področje, je sestavljen iz 6 oseb, namreč iz c. kr. okrajnega glavarja, enega duhovnega gospoda (dekana), ki ga izvoli knezoškof, dveh srenjčanov, ki jih, kjer ni okrajnih zastopov, izvoli deželni odbor in dveh učiteljev, ktera izvoli učiteljska skupščina onega okraja. Vse te volitve veljajo za 6 let. — Glavno mesto po svojem odboru izvoli dva zastopnika, in kakor je „Laib. Zeitg.“ naznanila, je mestni odbor izvolil gosp. Dežmana in prof. Pirkerja v okrajni svet za Ljubljano.

*(Gorénjska železnica.) 15. t. m. je bila med Ljubljano in Trebižem prva vožnja na poskušnjo. Vozilo se je po vsej poti brez najmanje ovire in se je spoznalo, da je vsa železnica v takem redu, da se lahko izroči javni prometi. 24. t. m. se bode obdrževalo še tehnično-policijsko pregledavanje in potem se začne javna in splošna vožnja.

* (Papeževa nezmotljivost) kratko pojasnjena vernim Slovencem v poduk — je naslov brošure, ki jo je spisal g. Čebašek v Ljubljani in ktero je razposlala ondota katoliška družba med svoje ude.

* (Tretja slovenska predstava) dramatičnega društva v ljubljanskem gledališči bo v nedeljo 23. t. m. Predstavljala se bo nova vesela igra „Svoje glavnice“ v 1 dejanji in že znana burka v 2 dejanjih s petjem „Dobro jutro.“ Med obema igrama je zopet vloženo petje in sicer, arija za sopran, poje gospodična pl. Neugebauerjeva, pesem, potem recitativ in arija za tenor poje gosp. Meden, in duet za sopran in bariton pojeta gospodična Neugebauerjeva in gospod Valenta. Ker ste obe igri zanimivi, posebno prva, ki je nova, in je tudi pevski del dobro izvoljen, se smemo nadejati prav veselega večera in polnega gledišča, ktero želimo delavnemu dramatičnemu društvu prav iz srca.

* (Vseslovanski shod.) „Vatrl.“ poroča iz Prage zanimivo vest, da se namerava velik shod vseh slovanskih notabilitet. Do zdaj je ves shod še samo lepa ideja, kateri je le želeli, da se prej ko prej uresniči. Kaj bodo k temu kričali židovsko-nemški časopisi, naj kriče v zrak: Slovani naj si svojo prihodnost stavijo po svoji potrebi in po svojem prepričanju. Časi za sentimentalno medlost so preresni.

* (Nesreča na južni železnici.) Po noči med sredo na četrtek je na južni železnici med Mariborom in Račim tovorni vlak hudo poškodoval voz. konje in hlapca mariborskega trgovca g. Pfrimerja. Železnični strežaj ni bil zaprl mitnic, hlapec je menda na vozu spal, voz je prišel na strugo, vlak je vjel voz, ki je na drobne kose raztrgan, konji so se splašili, hlapec hudo ranjen leži v bolnici. Železniški čuvaj je zaslišan se izgovarjal: „Tako sem bil utrujen, da so me vse moči zapustile in sem zaspal ter tako pozabil zapreti mitnico.“ Izgovor ima nekaj veljavnega. Železniški čuvaji so tako slabo plačani (po 17 gld. na mesec) in imajo noč in dan ter v vsacem vremenu biti vedno po konci, da se resni čuditi, ako človek opeša. Železniško vodstvo ima sveto dolžnost, odpraviti take nepravilike. Občinstvo ima pravico to tirjati in država skrbeti, da se takim lahko ogibljivim nesrečam pride v okom.

* (Prvi sneg.) Po noči med četrtkom in petkom je sneg pobelil naše bližnje pohorske hribe.

* (Mestni župan.) Mariborski mestni očetje so si po odstopu prejšnjega župana g. Bankalarja izvolili g. notarja dra. Reiserja za župana. Smešno je, ako Brandstetterjanci v „Tgp.“ poročajo, da je Reiserja priporočal „Fortschritt.“ To društvo in Brandstetterjeva stranka je v mestnem zboru smešna manjšina, ki je nehoté za svojega kandidata vzela kandidata, ktereja si je postavila večina.

Dunajska borza 19. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	57 fl	10 kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	66 „	80 „
1860 drž. posojilo . . .	93 „	40 „
Akcije narod. banke . . .	713 „	— „
Kreditne akcije . . .	257 „	— „
London . . .	123 „	40 „
Srebro . . .	122 „	— „
Napol . . .	9 „	97 „

Miha Truden,

(2) trgovec v Trstu,
kupi za gotove novce po primernej ceni: fižol, oves, maslo in druge domače pridelke; a prodaja ravno tako tržaško blagó, kakor: kavo, grozdje (cibebe, vajnprie), laško olje, sol, petroleum itd.

Kmetijski pomočnik (Ökonom),

neoženjen se od 1. januarja prihodnjega leta z dobro plačo v službo vzame. Na teiste, kateri v vinoreji in živinozdravstvu skušnje imajo, se bo posebno oziralo. Spričala naj se pošljejo na **Trebarsko graščino pošta Trebno (Treffen)** na Kranjskem. (1)

Izdatelj in vrednik Anton Tomšič.

Na zdravje!

Pri ljubljanskem telovadnem društvu „Sokolu“ je izpraznena služba

telovadnega učitelja.

Učitelj mora biti Slovan in slovanskega jezika zmožen, ker mu pri poučevanju mora razbiti jezik slovenski in posebno slovanska telovadna terminologija.

Poučbo sprejema **do 15. novembra** letos podpisani odbor, pri katerem se zvedó natančni pogoji. V Ljubljani, 18. oktobra 1870.

Odbor ljubljanskega telovadnega društva „Sokola“.

Zaloga cerkvenih tkanin.

Jemljem si čast naznanjati čestiti duhovščini, da sem prevzel zalogo prve avstrijske fabrike za

cerkveno tkanino

in da mi je tako mogóce sprejeti vsa naročila, ki spadajo v to kupčijo, **masne obleke, ornate, tudi baldahine, zastave** itd. in ob enem zagotovljam, da bom vsako naročilo opravil najzvesteje in najzanesljiveje.

Tudi pri tej priliki obračam pozornost p. n. občinstva na mnogo fabriško zalogo

rumburškega platna,

kakor tudi na mojo bogato zalogo blaga za talarje, suknje, hlače, odeje, koče itd.

J. Kokošinek

„pri tkavcu“, v Reiserjevi hiši v graškem predmestju v Mariboru. (3)

Zaloga cerkvenih tkanin.

Zaloga rumburškega platna.

Lastniki: Dr. Jože Vošnjak in drugi.

Tiskar Eduard Japschitz.

Na tisoče ljudi

ima zahvaliti svoje lepe lase edinemu, najzanesljivejšemu in najboljemu

priporočku za lasno rast

(haarwuchsmittel).

Ni je stvari, ki bi lase na glavi bolj branila in v rastenji podpirala,

kakor po vsem svetu tako znana in sloveča, od medicinskih avtoritet preskušena, z najsijajnejšimi in čudovitimi vspeli kronana, od Nj. c. k. apostolskega veličastva cesarja Franza Jožefa I. avstrijskega,

kralja ogerskega in českega itd. z izključljivo c. kr. privilegijo za ves obseg c. kr. avstrijskih držav in vseh ogerskih kronovin s patentom 18. novembra 1865, št. 15.810, 1892 odlikovana

Resedina pomada za kravžljanje

(Reseda-Kräusel-Pomade),

pri ktere redni rabi se celo najbolj gola mesta na glavi popolnoma z lasmi obrastejo, sivi in rudeči lasje dobe temnejšo barvo; ona lasna tla čudovito okrepeča, popolnoma in v malih dneh odpravi vsakojak oprhlanje in luskinanja, za vselej in v kratkem ustavi izpadanje las, daje lasom naravno svetlobo, lasje dobijo

valovito podobo,

in jih brani, da v pozno starost ne osive.

Zarad svoje jako prijetne vonjave in krasne zunanje oblike je poleg vsega kinč najfineji toaletni mizi.

Cena ene steklice s podukom (v 7 jezikih) l gld. 50 kr., s poštnim pošiljanjem l gld. 60 kr. a. v

Prodajalci dobé dostojne odstotke.

Fabrika in glavna centralna razpošiljavna zaloga za drobno in debelo pri

Karlu Polt-u

parfumeur-ju in lastniku večih c. kr. privilegij na Dunaji, Hernals, Annagasse 15, v lastni hiši, kamor naj se pošiljajo vsa pismena naročila, in kjer se naročila iz provinc za poslan gotov denar ali proti poštnemu povzetju najhitreje izvršujejo. (2)

Glavne zaloge so edino pri gospodih:

Viktor Grablowitz, lekarju „zum Mohren“ v Gradcu, Murvorstadtplatz; na dalje pri

Eduardu Mahru,

dišavarskemu kupcu v Ljubljani,

Matija Fürstov sin,

trgovec z nirnberškim blagom v Beljaku

in A. Hudelist v Celovcu.

N.B. Kakor pri vsakem izvrstnem fabrikatu, poskušajo se tudi pri tem že ponarejanja in pačenja; torej prosimo, naj se kupci obračajo le na gori omenjene zaloge in naj pravo Resedino pomado za kravžljanje od Karla Polta na Dunaji izréčno zahtevajo, kakor naj tudi pazijo na gori tiskane marke.